

Suggesties voor lessen en acties op school rond seksuele diversiteit 2017-2018 (basisonderwijs)

In de loop van het jaar zijn er veel gelegenheden waarbij u op vanzelfsprekende manier aandacht voor seksuele diversiteit kunt integreren. In deze notitie geven we een overzicht van zulke gelegenheden in het schooljaar 2017-2018 en tips voor welke activiteiten u zonder veel moeite kunt ondernemen.

Bij jaarlijks terugkomende algemene evenementen geven we de algemene website. Daar zult u over het algemeen geen of weinig aandacht voor seksuele diversiteit vinden. Deze notitie kunt u daarom zien als een aanvulling op het "algemene" maar soms niet volledige inclusieve aanbod dat de websites bieden. Een aantal van de voor lessen geadviseerde films komen van de RAINBOW Educational Toolkit. De daarbij gegeven links naar YouTube video's zijn vaak niet Nederlands ondertiteld. De wel ondertitelde DVD kunt u bij EduDivers aanvragen.

Inhoud

- Any moment 2
 - Toiletten gender neutraal 2
 - Voer een kringgesprek over actuele thema's rond seksuele diversiteit..... 2
- Week tegen Pesten (18-22 september) 2
- Coming-out dag (11 oktober)..... 4
- Week van Respect (6-12 november) 4
- Mensenrechtendag (10 december)..... 6
- Valentijnsdag (12-18 februari) 6
- Week van de Lentekriebels (19-26 maart)..... 7
- International Day Against Homophobia and Transphobia (IDAHOT) (17 mei) 7

Any moment

Toiletten gender neutraal

Transgender kinderen kunnen er last van hebben dat ze gedwongen worden om naar een toilet te gaan dat te maken heeft met hun biologische sekse in plaats van hun gewenste gender. U kunt dit verhelpen door een toiletten gender neutraal te maken:

<https://www.gsanetwerk.nl/gsa-shop/actiepakketten/het-genderneutraal-toiletpakket/>

Voer een kringgesprek over actuele thema's rond seksuele diversiteit

<http://www.edudivers.nl/extern/leiden/in-de-klas-voor-po/aandacht-in-kringgesprekken>

Week tegen Pesten (18-22 september)

<https://www.weektegenpesten.com/>

De Week Tegen Pesten (18 t/m 22 september 2017) gaat dit jaar over online pesten. Zo'n 42% van de LHBT-jongeren heeft weleens te maken (gehad) met cyberpesten, 58% heeft ooit negatieve online reacties gekregen op zijn of haar geaardheid en meer dan één-derde is online bedreigd, meldt een Amerikaans statistiekenbureau.

Op de website van de week tegen pesten gaat men uit van het principe dat pesten moet worden opgelost door communicatie te creëren tussen de kinderen, de school en de ouders. Maar juist dat is voor LHBTI kinderen vaak een probleem, omdat zij er naar andere kinderen, op school of voor hun ouders en niet voor uitkomen en daarom dit probleem niet "samen" kunnen oplossen.

Onze suggesties:

1. **Vraag leerlingen op grond waarvan leerlingen gepest worden.** Dit is over het algemeen omdat zij "anders" zijn, niet voldoen aan de norm (bijvoorbeeld te dik zijn of een bril dragen) of onpopulair zijn. Populaire leerlingen zijn vaak ook degenen die pesten; ze houden hun populariteit door de lagere status van minder populaire leerlingen te benadrukken. "Homoschelden" is vaak een uitdrukking hiervan: "homo"

betekent immers "mietje", "watje" en zwakkeling, met als bijklank dat een jongen verwijfd is. Dat laatste maakt meteen duidelijk dat het team niet alleen gaat over (misschien onbedoelde) homofobie, maar ook over een verkapte vorm van seksisme oftewel minachting van meisjes of meisjesachtig gedrag. Door vragen te stellen over de manier van pesten en schelden, kunt u hier helderheid over scheppen onder de leerlingen en afspraken maken om specifieke vormen van pesten en schelden niet meer te doen.

2. **Benadruk dat haatdragende boodschappen wettelijk verboden zijn en dat er bovendien extra hoge straffen staan op bedreigingen die gebaseerd zijn op haat en discriminatie.** Voor veel kinderen lijkt het misschien alsof internet anoniem is en dat je er van alles kan doen, maar voor je gedrag op internet kan je net zo goed gestraft worden als in het werkelijke leven. Adviseer de slachtoffers om niet in te gaan op beledigingen en bedreigingen, maar om van meer dan incidentele haatdragende boodschappen screen prints te maken en te bewaren, zodat je er zo nodig een klacht mee kan onderbouwen of aangifte kunt doen. Dit zijn op zich geen LHBTI specifieke adviezen, maar omdat homo- en seksistische beledigingen vaker voorkomen, ook voor bij niet-LHBTI jongeren, is het goed om te benadrukken dat dit ook geldt voor beledigingen zoals in een homo, mietje en verwijfd noemen.
3. Geef een les aan de hand van filmpje "**Shark Bait**" (10:53', bovenbouw PO, onderbouw VO) (Noors kort drama over Erlund die gepest wordt. Zijn broer moedigt Erlund aan de dader in elkaar te slaan maar Erlund vindt dat je geweld niet met geweld moet vergelden; Noors, op YouTube Engelse ondertiteling in te stellen, Nederlandse ondertitelde DVD via EduDivers te verkrijgen):
<https://www.youtube.com/watch?v=F-DSmOqqfDU> Lestips:
http://www.rainbowproject.eu/material/nl/shark_bait.htm.
4. Bovenbouw basisonderwijs en onderbouw VO: film "**Ruben**" (14:29', VO, eventueel bovenbouw PO) (kort drama over een jongen die gepest wordt en bijna zelfmoord pleegt): <https://www.youtube.com/watch?v=vX7BmZ7ay5g> Lestips:

http://www.edudivers.nl/lesgeven/voortgezet_onderwijs/rubenles/downloads-voor-docenten

5. Een Ierse organisatie heeft een #LoveWins extensie voor Google Chrome ontwikkeld, die als je hem installeert alle homofobe uitingen op je webpagina's verandert in vriendelijke en opbeurende uitingen. Goede oplossing voor leerlingen die regelmatig gepest worden via internet.

<https://chrome.google.com/webstore/detail/lovewins/ljdanpfpkjjnonglglheablpmahglo>
[ma](#))

Coming-out dag (11 oktober)

Op coming-outdag wordt aandacht besteed aan het moment dat een homo, lesbienne, biseksueel of transgender (LHBT) openlijk voor zijn of haar seksuele voorkeur uitkomt: het uit de kast komen oftewel de *coming-out*. Coming-outdag vond voor het eerst plaats in 1988 in de Verenigde Staten en wordt sinds 2009 ook in Nederland gehouden. Wat je kunt doen om diversiteit te vieren en de coming-out van leerlingen te ondersteunen:

6. Hang een regenboogvlag uit.
7. Laat een regenboogzebrapad op het schoolplein of de naburige weg krijten.
8. Organiseer een bewustwordingsactiviteit zoals een kleine tentoonstelling, bijvoorbeeld door leerlingen een opdracht te geven rond coming-out en de producten te laten zien.
9. Doe een les aan de hand van de video "**Niet op meisjes**" (18', PO bovenbouw) (De elfjarige Melvin valt niet op meisjes en legt uit hoe dat gaat):

<https://www.youtube.com/watch?v=3GI-0CtnCSs>

Week van Respect (6-12 november)

<http://www.weekvanrespect.nl/>

In de Week van Respect gaan zoveel mogelijk jongeren aan de slag om samen te zorgen voor een 'Respectzone', een omgeving waar iedereen zich veilig en gewaardeerd voelt en waar je wordt geaccepteerd zoals je bent. Uitgangspunt daarbij is dat je de ander behandelt zoals je zelf behandeld wilt worden. Onze suggesties om seksuele diversiteit aan de orde te stellen:

10. Doe een les aan de hand van de video **"Bob"** (3:10', PO bovenbouw, onderbouw VO)

(korte clip over een cavia die achter een andere cavia aangaat omdat hij denkt dat het een wijfje is, maar hij blijkt Bob te heten. Met veel discussiestof over vooroordelen: "wat je op het eerste gezicht ziet is niet altijd wat het is"):

https://www.youtube.com/watch?v=_me99f1ynMg. Lestips:

<http://www.rainbowproject.eu/material/nl/bob.htm>

11. Doe een les aan de hand van de video **"Norman"** (PO midden/bovenbouw, onderbouw VO) (5 korte videoclips van 30' over een hondje dat uitgesloten wordt omdat hij loeit in plaats van blaft; Engelse commentaarstem, niet op Rainbow DVD)):

<https://www.youtube.com/user/NormanTheDog>

1: <https://www.youtube.com/watch?v=-oFMMKZxSas>

2: <https://www.youtube.com/watch?v=zp178492a7E>

3: <https://www.youtube.com/watch?v=55xpQiTTz50>

4: <https://www.youtube.com/watch?v=fkpEOnXTqmU>

5: <https://www.youtube.com/watch?v=sunVJPDZSVs>

12. Doe een les aan de hand van de video **"Papa's Boy"** (3:13', PO middenbouw) (Een kleine muis wilt dansen, maar zijn vader keurt dit niet goed. De vader wilt dat zijn zoon een 'man' wordt en moedigt hem aan op boksles te gaan. Het jongetje is niet enthousiast en zijn vader is erg teleurgesteld. Tot zijn zoon met zijn danstalent de

hele familie muis redt van de kat): https://www.youtube.com/watch?v=vTmUpQbJ_HI;

Lestips: http://www.rainbowproject.eu/material/nl/papas_boy.htm

13. Doe een les aan de hand van de video "**Van Lucas naar Luus**" (17:56') (transgender meisje en vriendjes aan het woord): <https://www.youtube.com/watch?v=7B5HUogUG-Y>.

Lestips: <http://www.rainbowproject.eu/material/nl/lucas2luus.htm>

Mensenrechtendag (10 december)

Het thema van mensenrechtendag is dit jaar "Sta op voor iemands rechten!".

14. Doe een les aan de hand van de video "**Papa's Boy**" (3:13', PO middenbouw) (Een kleine muis wilt dansen, maar zijn vader keurt dit niet goed. De vader wilt dat zijn zoon een 'man' wordt en moedigt hem aan op boksles te gaan. Het jongetje is niet enthousiast en zijn vader is erg teleurgesteld. Tot zijn zoon met zijn danstalent de hele familie muis redt van de kat): https://www.youtube.com/watch?v=vTmUpQbJ_HI;

Lestips: http://www.rainbowproject.eu/material/nl/papas_boy.htm

Valentijnsdag (12-18 februari)

Dit jaar is Valentijnsdag (14 februari) op woensdag.

15. Doe een les aan de hand van de video "**Bob**" (3:10', PO bovenbouw, onderbouw VO) (korte clip over een cavia die achter een andere cavia aangaat omdat hij denkt dat het een wijfje is, maar hij blijkt Bob te heten. Met veel discussiestof over vooroordelen: "wat je op het eerste gezicht ziet is niet altijd wat het is"):

https://www.youtube.com/watch?v=_me99f1ynMg. Lestips:

<http://www.rainbowproject.eu/material/nl/bob.htm>

16. Doe een les aan de hand van de video "**Niet op meisjes**" (18', PO bovenbouw) (De elfjarige Melvin valt niet op meisjes en legt uit hoe dat gaat):

<https://www.youtube.com/watch?v=3GI-0CtnCSs>

Week van de Lentekriebels (19-26 maart)

<https://www.weekvandelentekriebels.nl/week-van-de-lentekriebels>

De Week van de Lentekriebels is gericht op het basisonderwijs. De GGD en de Rutgers stichting bieden daarbij een pakket aan activiteiten aan. Er zijn enkele suggesties op de website, maar als u er meer aandacht en dus een aandeel besteden, moet u het online lessenpakket bestellen. In het pakket is enige aandacht voor homoseksualiteit. Hier vindt u een aantal aanvullende suggesties:

17. Doe een les aan de hand van de video **"Mobile"** (6:24', PO onderbouw) (Een dikke speelgoedkoe hangt aan één kant van een mobile en probeert contact te maken met de muis aan de andere kant van de mobile. Met discussiestof over vooroordelen, stereotypen, vastberadenheid, opkomen voor je rechten):

<https://www.youtube.com/watch?v=u54mjFAvcnE>. Lestips:

<http://www.rainbowproject.eu/material/nl/mobile.htm>

18. Doe een les aan de hand van de video **"Niet op meisjes"** (18', PO bovenbouw) (De elfjarige Melvin valt niet op meisjes en legt uit hoe dat gaat):

<https://www.youtube.com/watch?v=3GI-0CtnCSs>

International Day Against Homophobia and Transphobia (IDAHOT) (17 mei)

<http://idahot.nl/>; <http://dayagainsthomophobia.org/>

IDAHOT is een internationale actiedag die gehouden wordt op de datum (17 mei) waarop de WHO "homoseksualiteit" schrapte als ziekte (1990). Op deze dag organiseren LHBTI organisaties allerlei activiteiten die vaak als doel hebben om met reguliere organisaties in gesprek te gaan over het afschaffen van discriminerende bepalingen en het creëren van een

LHBTI vriendelijk klimaat. Voor het onderwijs valt de dag op een ongelukkig moment in het schooljaar, maar mogelijk is het voor u toch een aanleiding om hier even bij stil te staan.

19. Doe een les over (homo)schelden (midden/bovenbouw PO, onderbouw VO):

<http://www.edudivers.nl/lesgeven/werkvormen/scheldwoorden>